

ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 30 สิงหาคม 2564
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 3 กันยายน 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 16 พฤศจิกายน 2564

จิตตภา บำรุงศิลป์¹

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ณัฐมน บุญไธ้, สุพิธา ระลึกธรรม, ณัฐนิชา มังคลาต, ณัฐนิชา แก้วด้วง, ชนิตา ชัยนัฒ์ลาภ, พรุฑา พุ่มเพ็ชร,

ปฐมพงษ์ หลงเดี่ยว และต้นอ้อ เพียรทำการ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ 2) เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาการ งานวิจัยเป็นแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ และเก็บแบบสอบถามจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์เรียงลำดับ ดังนี้ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ความสามารถในการเข้าถึง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ ความคิดเห็นและความต้องการผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเห็นว่า ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์มีความโดดเด่น ด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มอาคารบ้านเรือน มากที่สุด และควรได้รับการขึ้นทะเบียนกับกรมศิลปากร สามารถเข้าถึงชุมชนได้ทั้งทางบกและทางน้ำ ในชุมชนมีสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน มีคณะกรรมการบริหารชุมชน ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ ในชุมชนเคยใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์และละครหลายเรื่องทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักมากขึ้น คนในชุมชนมีความเห็นว่า ควรพัฒนาให้ชุมชนเป็นตลาดสร้างสรรค์และแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

คำสำคัญ: ศักยภาพการท่องเที่ยว ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ การท่องเที่ยวชุมชน

¹ ผู้ประสานงานหลัก : Katintiong@gmail.com

Community Tourism Potential Development A Case Study of Minburi Uppatham Community Bangkok

Received: August 30, 2021
Revised: September 3, 2021
Accepted: November 16, 2021

Titapa Bumrungrsilp^{1*}

Lecture of Tourism Industry, Faculty of Management Science,
Chandrakasem Rajabhat University

Nuttamon Bunho, Supita Raluektham, Nutnicha Mangkarat, Nutnicha Kaewdoun,
Chanita Chayanlapho, Suruta phumpet, Pratompong longdeaw, Tonao peanthamkan

Tourism Industry, Faculty of Management Science, Chandrakasem Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the potential of tourism of Min Buri Uphatham Community 2) to survey from People who involved in tourism development in the community by collecting data through In-depth interviews and questionnaire from people who live in the community. The data analysis of In-depth interviews uses content analysis, data analysis from the questionnaire which includes frequency, percentage, mean and standard deviation.

According to the findings from the research, the tourist potential of Min Buri Uphatham Community is arranged as followed: The best potential is tourist attraction, accessibility, Community – based Tourism Management, information and public relation, and amenities respectively. The people who relate with the tourist development of the community agree that Min Buri Uphatham Community has an most outstanding architect the group of houses and should be registered with the Fine Arts Department. In terms of accessibility, can access the community both by road and river. The community has good infrastructure and able to accommodate tourists traveling to the community easily. There are community management committees, but there is still no person who responsible for tourism management in the community. For the information and public relations, the community used to be the location for filming, which made the community more well-known by promoting through the Facebook of the community and outside from now. The opinions of people in the

¹ Corresponding Author : Katintiong@gmail.com

community towards tourism development in the community is the community should be developed for a creative market and Historical learning resources.

Keywords: Potential of tourism, Minburi Uppatham, Community Tourism

บทนำ

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวอยากมาท่องเที่ยวพักผ่อนและสัมผัสวิถีชีวิต ส่งผลให้ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศไทยที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจไทยที่เจริญเติบโตรายได้ส่วนหนึ่งมาจากการท่องเที่ยว รัฐบาลจึงเล็งเห็นถึงการกระจายรายได้ของการท่องเที่ยวไปสู่ชาวบ้านโดยตรงจากการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้มีเงินจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวลงไปสู่เศรษฐกิจฐานรากของประเทศ ซึ่งอีกทั้งนโยบายของภาครัฐที่ต้องการให้เศรษฐกิจฐานรากขับเคลื่อนประเทศ ซึ่งภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะให้เกิดการกระจายรายได้สู่ภาคชุมชนและพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งมีทั้งหน่วยงานกลางกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชุมชน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเป็นหน่วยงานให้ความรู้ ประสานงาน และเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานของชุมชน เช่น กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) นอกจากนี้ภาครัฐยังมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนทั้งเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงการส่งเสริมจิตใจให้เกิดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการ Amazing Thailand Go Local ท่องเที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก, ออนไลน์, 2562)

ปัจจุบันมีหลายพื้นที่ที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ยั่งยืน ซึ่งการพัฒนานั้นต้องเริ่มต้นจากความต้องการของคนในชุมชนในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน พยายามดึงจุดแข็งของชุมชนออกมา ให้เป็นจุดเด่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยที่ชุมชนต้องรักและหวงแหนในทรัพยากรของชุมชน ทำสิ่งที่ตนเองถนัด ไม่ฝืนธรรมชาติและไม่ทำลายวิถีชีวิตดั้งเดิม องค์ประกอบสำคัญในการทำให้แหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีความยั่งยืน ขึ้นกับองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ ศักยภาพด้าน คน พื้นที่ และการจัดการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างยั่งยืน แนวทางสำหรับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนตามนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ควรมีการประเมินศักยภาพของชุมชนตนเองเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของชุมชนทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ขนาดของชุมชน ความพร้อมของคนในชุมชน เนื่องจากชุมชนมีบทบาทในการเป็นเจ้าของและบริหารจัดการดูแลกิจกรรมต่าง ๆ และควรมีการจัดการเรียนรู้ หรือแลกเปลี่ยน ดูงานต่างชุมชน เพื่อให้แต่ละชุมชนได้ศึกษาถึงผลดี ผลเสีย ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดจากการท่องเที่ยวชุมชนในชุมชนต่าง ๆ แล้วกลับมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนเอง รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อช่วยกันพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนและเกิดประโยชน์ที่สุด (ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก, ออนไลน์, 2562)

พื้นที่เขตมินบุรี เป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ในเขตมินบุรีที่มีชุมชนที่เก่าแก่ยังคงสานต่อมรดกภูมิปัญญาของบรรพบุรุษสามารถนำมาพัฒนาได้ เช่น กลุ่มบ้านน้ำพริกตาลเดี่ยว ชุมชนโชะมันร่วมพัฒนา ที่เป็นกลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นและพัฒนาสินค้าจนสามารถสร้างรายได้แก่ชุมชน นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์และสืบทอดการเล่นของชาวมุสลิมที่เรียกว่าการแสดง “นาเซป” ซึ่งเป็นการแสดงในงานมงคลต่าง ๆ ของชาวมุสลิมที่มีลักษณะคล้ายการแสดง “ลิเกฮูลู” ที่หาดูได้ยากในปัจจุบันที่ผ่านมามีหน่วยงานต่าง ๆ ได้ลงสำรวจและศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยววิถีชีวิตริมคลองแสนแสบ เพื่อหาแนวทางพัฒนาและเปิดเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำในพื้นที่กรุงเทพมหานครฝั่งตะวันตก เนื่องด้วยชุมชน

ย่านเก่าแก่ที่มีความมั่นคงด้วยศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาโดยสำรวจและศึกษาวิถีชีวิตริมคลอง 6 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์, ฟาร์มแพะนุสและ, มัสยิดกมาลุลอิสลาม, กลุ่มแม่บ้านน้ำพริกตาลเดี่ยว, วัดทรัพย์สโมสรนิกรเกษม (คู่) และตลาดเก่า 100 ปีหนองจอก (สำนักงานเขตมินบุรี, ออนไลน์, 2562)

ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์เป็นหนึ่งในชุมชนที่รัฐบาลให้ความสนใจและพยายามหาแนวทางพัฒนาเนื่องจากชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์เป็นชุมชนที่มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปี และมีสถาปัตยกรรม ภูมิปัญญาวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ แต่เพราะชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ยังไม่ได้มีการพัฒนาอย่างจริงจัง ขาดการบริหารจัดการที่ดีและไม่มีหลักการที่ชัดเจน ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนกรณีศึกษาชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร โดยจะทำการสำรวจและศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ โดยผู้วิจัยคาดว่าในอนาคตงานวิจัยนี้จะมีประโยชน์ที่จะช่วยพัฒนาให้ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์มีความพร้อมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและเพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มจากการท่องเที่ยวเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้อย่างเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

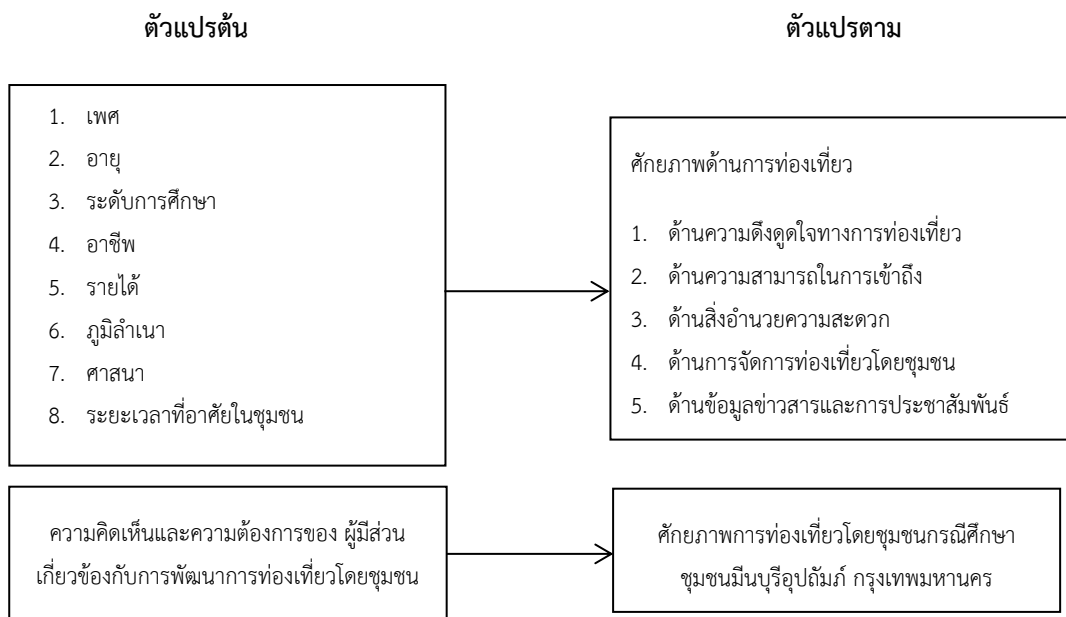
วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 47 ครัวเรือน มีประชากรรวม 521 คน (สำนักงานเขตมินบุรี, ออนไลน์, 2562) และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
วิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์
3. ขอบเขตด้านเวลา
ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2563
4. ขอบเขตด้านสถานที่
ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ตั้งอยู่ในเขตมินบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ ได้กำหนดประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มประชากรที่อาศัยภายในชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กลุ่มผู้นำชุมชนและปราชญ์ชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ และกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหน่วยงานของภาครัฐ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร การเก็บข้อมูลจากประชากรจะเป็นการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้การกำหนดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ร้อยละ ของจำนวนประชากรหลักร้อยละ 15 (ณัฐภัทร แก้วรัตนภัทร์, 2562) ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยครั้งนี้ คือ 521 คน ร้อยละ 15 ของประชากร ดังนั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง 79 คน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง จึงทำการเก็บจำนวน 80 ตัวอย่าง คือกลุ่มประชากรที่อาศัยภายในชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน วิธีการจะสุ่มตัวอย่างประชากร จะเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In – depth Interview) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ ในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ลักษณะของแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา และระยะเวลาในการอยู่ในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ซึ่งแบ่งออกเป็นศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ โดยเป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ มีลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเต็มที่

3. การตรวจสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการศึกษาและดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบสอบถามในการวิจัย โดยพิจารณาถึงแนวคิดให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาในลักษณะคำถามปลายปิด (Close - ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Open - ended Questions) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ จำนวน 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

3.3 นำแบบสอบถาม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

3.4 ทำการปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ และ ข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ได้แก่ ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่กำหนดไว้ในขอบเขตการศึกษา

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ข้อมูลส่วนนี้ ผู้วิจัยได้จากการศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต ราชชนผู้นำชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ศึกษาเรื่องศักยภาพ 5 ด้าน โดยแบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา และระยะเวลาในการอยู่ในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ วิเคราะห์เป็นความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามที่เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) (มัลลิกา ยวนะเดมีย์, 2528)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยว โดยชุมชน มินบุรีอุปถัมภ์ มีลักษณะคำถามปลายเปิด โดยการเขียนสรุปเนื้อหา (Content analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นสถิติที่ใช้อธิบายหรือบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 80 คน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา เพศหญิง ส่วนใหญ่เฉลี่ยอายุ 31-40 ปี รองลงมาคือ ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี และส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระดับการศึกษาปฐมนศึกษา รองลงมา มัธยมศึกษา อาชีพส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม คืออาชีพ นักเรียน/นักศึกษา รองลงมา รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้างรายวัน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมา 10,001-20,000 บาท ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร และรองลงมาอยู่ในจังหวัดอื่น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 70 คน รองลงมา อิสลาม และเชื้อสายไทย จำนวน 62 คน รองลงมา ไทย-จีน จำนวน 18 คน และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในมินบุรีมากกว่า 15 ปี รองลงมา 5-10 ปี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ โดยตามระดับความคิดเห็น

ลำดับที่	ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ชุมชนมีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรมอาคาร บ้านเรือน	3.81	.98	มาก
2	มีการดูแลรักษาสภาพเดิมของชุมชนให้คงความเป็นอยู่ดั้งเดิมของชุมชน	3.86	.93	มาก
3	มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณีที่สืบค้นได้	4.10	.83	มาก
4	ชุมชนมีความน่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี	3.84	.80	มาก
5	ชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	3.81	.95	มาก
รวม		3.88	.89	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวทางชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณีที่

สืบค้นได้ มีการดูแลรักษาสภาพเดิมของชุมชนให้คงความเป็นอยู่ดั้งเดิมของชุมชน ชุมชนมีความน่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ชุมชนมีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรม อาคารบ้านเรือน และชุมชนมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับด้านความสามารถในการเข้าถึงชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ โดยตามระดับความคิดเห็น

ลำดับที่	ด้านความสามารถในการเข้าถึง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	สามารถสัญจรเข้า - ออกในชุมชนได้สะดวก	3.70	.94	มาก
2.	มีความปลอดภัยในการเข้า - ออกชุมชน	3.50	.90	มาก
3.	คุณภาพของถนนหรือเส้นทางน้ำใช้ได้ตลอดปี	3.60	.86	มาก
4.	มีป้ายบอกเส้นทางการเข้าถึงชุมชนได้อย่างชัดเจนและสัญลักษณ์	3.65	.78	มาก
รวม		3.61	.87	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ด้านความสามารถในการเข้าถึง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ มาก ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ สามารถสัญจรเข้า - ออกในชุมชนได้สะดวก มีป้ายบอกเส้นทางการเข้าถึงชุมชนได้อย่างชัดเจนและสัญลักษณ์ คุณภาพของถนนหรือเส้นทางน้ำใช้ได้ตลอดปีและมีความปลอดภัยในการเข้า - ออกชุมชน

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับด้านสิ่งอำนวยความสะดวก โดยตามระดับความคิดเห็น

ลำดับที่	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ชุมชนมีที่อำนวยความสะดวกสำหรับพื้นที่จอดรถ	3.26	1.1	ปานกลาง
2.	ร้านอาหารภายในชุมชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยว	2.81	.98	ปานกลาง
3.	ชุมชนมีห้องสุขาภัณฑ์ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้	2.99	.98	ปานกลาง
4.	ชุมชนมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ตู้กดเงิน ร้านสะดวกซื้อ	3.15	.99	ปานกลาง
รวม		3.05	1.0	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ชุมชนมีที่อำนวยความสะดวกสำหรับพื้นที่จอดรถ ชุมชนมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ตู้กดเงิน ร้านสะดวกซื้อ ชุมชนมีห้องสุขาที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ และร้านอาหารภายในชุมชนสามารถรองรับนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยตามระดับความคิดเห็น

ลำดับที่	ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	ประชากรในชุมชนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว	3.19	1.0	ปานกลาง
2.	ความพร้อมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพ การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์	3.28	.91	ปานกลาง
3.	ประชากรในชุมชนมีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	3.46	.87	ปานกลาง
4.	ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการชุมชน	3.54	.89	มาก
รวม		3.88	.89	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มคณะกรรมการชุมชน ประชากรในชุมชนมีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ความพร้อมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ ประชากรในชุมชนมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ โดยตามระดับความคิดเห็น

ลำดับที่	ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	การเตรียมเอกสารเผยแพร่	3.35	.84	ปานกลาง
2.	การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.26	.88	ปานกลาง
3.	การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว	3.24	.81	ปานกลาง
4.	ความพอใจในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.35	1.0	ปานกลาง
รวม		3.30	.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การเตรียมเอกสารเผยแพร่ ความพอใจในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์

ลำดับที่	ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	3.88	.89	มาก
2.	ด้านความสามารถในการเข้าถึง	3.61	.87	มาก
3.	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.05	1.0	ปานกลาง
4.	ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.88	.89	ปานกลาง
5.	ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์	3.30	.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ด้านศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ตามลำดับ

ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

1. สถาปัตยกรรมโบราณ โดยมีอาคารบ้านเรือนที่มีการสร้างมานานหลายปีอาคารเป็นกิ่งปูนกิ่งไม้ บ้านในสมัยนั้นสร้างแบบจีน ถูกสร้างด้วยอิฐจากเยอรมัน ความโดดเด่นของสถาปัตยกรรมนั้นได้เคยใช้ถ่ายทำภาพยนตร์มากมายหลายเรื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ถือว่าเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ 2. ศาลเจ้าเจียวตีเหล้าเอี้ย ซึ่งเป็นศาลเจ้าภายในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ แต่เดิมเป็นเพียงศาลเจ้าเล็ก ๆ ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าของทางชุมชน และยังถือได้ว่าเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน เนื่องจากแต่เดิมชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ส่วนมากเป็นชาวจีนหรือคนไทยเชื้อสายจีนค่อนข้างมาก โดยในแต่ละปีจะมีการจัดไหว้เจ้า และมีโรงจิ้งจอกอยู่บริเวณตรงข้ามศาลเจ้าเป็นประจำทุกปีซึ่งสืบมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน 3. สะพานชมวิว เป็นสะพานที่ผู้คนในชุมชนใช้สัญจรเข้า-ออก แต่จะสามารถเข้าได้แค่การเดินและรถเล็กเท่านั้น สะพานนี้สามารถมองวิวริมคลองแสนแสบ และสามารถมองเห็นชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ได้อย่างสวยงาม ช่วงเวลาที่เหมาะสมจะเป็นช่วงเย็น ๆ ถือว่าเป็นอีกจุดถ่ายรูปที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

ภาพ 2 สถาปัตยกรรมโบราณในชุมชนมินบุรี

2. ด้านความสามารถในการเข้าถึง

ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ เป็นชุมชนประเภทชานเมือง เป็นชุมชนริมน้ำ สามารถเดินทางได้ทั้งทางบกและทางน้ำ อีกทั้งที่ตั้งชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์นั้นใกล้ตลาดเก่ามินบุรีทำให้การคมนาคมทางบกนั้นสะดวก มีรถประจำทางหลายสาย แต่การคมนาคมทางน้ำอาจจะยังไม่สะดวกในปัจจุบัน โดยจากการสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรอิสระมีความเห็นในเรื่องความสามารถในการเข้าถึงว่า การคมนาคมทางน้ำสามารถที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเนื่องจากชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์เป็นชุมชนริมน้ำ ซึ่งในปัจจุบันไม่มีท่าขึ้นที่ชุมชน มีแต่เพียงเรือนำเที่ยวจากตลาดขวัญเรียบผ่านที่ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์เท่านั้น แต่หากทางน้ำเป็นการคมนาคมที่น่าสนใจสำหรับการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นการท่องเที่ยวตามรอยรัชกาลที่ 5 ครั้งพระองค์เสด็จประพาสต้น และสมเด็จพระเทพ ฯ ทรงเสด็จเมื่อปี พ.ศ. 2537

ในขณะนี้มีการก่อสร้างโครงการรถไฟฟ้าสายสีชมพู ช่วงแคราย - มินบุรี หรือชื่ออย่างไม่เป็นทางการ รถไฟฟ้าบีทีเอส สายแคราย - รามอินทรา เป็นโครงการระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล คาดว่าจะเปิดให้ใช้บริการปี พ.ศ. 2564

ภาพ 3 สะพานสัญจรเข้า-ออกในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ได้แก่

1. ลานจอดรถ ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์มีทางเข้าออก 2 ทาง ได้แก่ บริเวณตลาดเก่ามินบุรี มีบริการที่จอดรถของตลาด โดยอัตราค่าจอดรถยนต์ 10 บาท แต่ถักรถจักรยานยนต์สามารถข้ามสะพานมาจอดในชุมชนบริเวณหน้าศาลเจ้าได้ และส่วนซอยรามคำแหง 207 บริเวณโรงเรียนมินประสาธิตวิทยามีพื้นที่สำหรับจอดรถ 2. ร้านอาหาร ภายในชุมชนมีร้านก๋วยเตี๋ยวต้มยำ ควรที่จะมีร้านอาหารเพิ่มและหลากหลายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และเป็นการนำเสนอภูมิปัญญาด้านอาหารของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์อีกด้วย 3. ร้านขายของชำภายในชุมชน มี 3 - 4 ร้าน มีด้านหน้าของชุมชนและด้านหลังของชุมชน 2 ร้าน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนในชุมชน หรือนักท่องเที่ยวที่ได้มาเที่ยวภายในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์

ภาพ 4 ลานจอดรถจักรยานยนต์ในชุมชน

4. ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์จัดเป็นชุมชนที่อยู่ในประเภทชุมชนชนานเมือง และได้ประกาศเป็นชุมชนจัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชน มีประธานชุมชนและคณะกรรมการ รายชื่อตำแหน่งกรรมการชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์แขวงมินบุรี เขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร มีสมาชิกจำนวนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ โดยมีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนและได้รับการแต่งตั้งตำแหน่งจากเขตมินบุรี

ภาพ 5 คุณชาลี ยืนยงชัย ประธานชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์

5. ด้านข่าวสารประชาสัมพันธ์

ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์เป็นชุมชนที่มีอายุมากกว่า 100 ปี เป็นที่รู้จักของผู้คนที่อยู่ในพื้นที่เขตมินบุรี แต่ในด้านการท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย ในปัจจุบันชุมชนมีเพจ Facebook ของชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้แก่คนในชุมชน ข่าวสารประชาสัมพันธ์สื่อออนไลน์ก็เป็นที่ยอมรับใน ปัจจุบัน เป็นทางที่จะเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด แต่ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์นั้นกลุ่มเป้าหมายกลุ่มแรกควรจะเป็นนักเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ในพื้นที่ และการใช้สถานที่ในการถ่ายละคร ภาพยนตร์ก็เป็นการโฆษณาชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มาตามรอยจากละคร หรือภาพยนตร์

ภาพที่ 6 เพจ Facebook ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ เนื่องจากศักยภาพการท่องเที่ยวภายในชุมชนมีความพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวได้ รวมทั้งคณะกรรมการชุมชนและชาวบ้านในชุมชนก็มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ศักยภาพการท่องเที่ยวของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์สามารถที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเนื่องจากภายในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมไปถึงวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชน ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยังมีการสืบทอดมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ภูมิปัญญาด้านดนตรี โดยมีการทำเครื่องดนตรีไทย หรือภูมิปัญญาด้านอาหารท้องถิ่นที่มีการทำขนมไทย เช่น การทำข้าวเกรียบปากหม้อ สาคุ ลอดช่อง ซึ่งภูมิปัญญาเหล่านี้ก็ยังคงมีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ กลั่นหมื่นไวย (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดลำปาง เพื่อเสนอแนวทาง การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดลำปาง รวมถึงนโยบายการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐ และความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในจังหวัดลำปาง และพบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

โดยชุมชนจังหวัดลำปาง และมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน และทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนโดยรวมอยู่ระดับ มาก และผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นควรว่า มีการวางแผนพัฒนาการจัดการท่องเที่ยว

ชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์เป็นชุมชนประเภทชนเมืองและเป็นชุมชนริมน้ำ สามารถเดินทางได้ทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งในปัจจุบันการเดินทางเข้าถึงชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์มีความสะดวกมากขึ้น เนื่องจากการคมนาคมมีความทันสมัยและมีความหลากหลาย ทำให้สามารถเดินทางมายังชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องกับทฤษฎีของ พยอม ธรรมบุตร (2549) ที่ได้แบ่งองค์ประกอบ การท่องเที่ยวออกเป็น 5 ปัจจัย และตรงกับปัจจัยข้อที่ 1 คือ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การขนส่ง การคมนาคม ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ตัวเมือง รวมถึงคุณภาพของโครงสร้าง พื้นฐานของพื้นที่ ได้แก่ ถนนทางหลวง โครงข่ายคมนาคม ซึ่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้นถือได้ว่า เป็นปัจจัยสำคัญและเป็นหัวใจของการท่องเที่ยว และพบว่าชุมชนมินบุรีมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานภายในชุมชนที่จำเป็นสำหรับการท่องเที่ยวของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ มีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจ การขาดการประสานงาน ขาดความร่วมมือของชุมชน ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปัญหาด้านงบประมาณ และปัญหาด้านพื้นที่ของชุมชนด้วย โดยในปัจจุบันสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ยังไม่มีสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดลำปาง เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดลำปาง รวมถึงนโยบายการจัดการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐและความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนี้ ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการเสริมในระดับ มาก และประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดลำปางในระดับ มาก และมีความต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชนและผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นควรว่า มีการวางแผนพัฒนาการจัดการท่องเที่ยว

ปัจจุบันชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ได้มีการเลือกตั้งประธานชุมชนและคณะกรรมการ โดยได้รับการดำเนินการและจัดสรรตำแหน่งจากเขตมินบุรี โดยคณะกรรมการชุมชนจะทำหน้าที่ในการบริหาร งานหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และพัฒนาชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ควบคู่ไปด้วย รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการลงแอปพลิเคชันต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนได้ สอดคล้องกับ นันทสินี มุ่นเขย (2563) ที่แอปพลิเคชันที่ใช้สำหรับแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ภายใต้โครงการเรารักเชียงใหม่ (We love Chiang Mai) จึงเป็นแอปพลิเคชันที่ช่วยในการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า ร้านบริการต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ และเหมาะสำหรับการนำไปใช้เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวภายในจังหวัดเชียงใหม่ได้เป็นอย่างดี หรือการจัดตั้งเพจ Facebook ของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของชุมชน ตลอดจนการส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เขตมินบุรีจัดขึ้น เพื่อร่วมกันพัฒนาและสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนมินบุรีอุปถัมภ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรสุตา สุขารมณ์ (2554) โดยได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของความร่วมมือน่าว่า ความร่วมมือประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการทำแผน หมายถึง การร่วมมือกันกำหนดแนวทางและการทำแผนเพื่อจัดกิจกรรม โครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

2. องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูล หมายถึง หน่วยงานต่าง ๆ มีการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และความรู้ความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรม/โครงการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการปฏิบัติ หมายถึง หน่วยงานที่เข้าร่วมปฏิบัติในกิจกรรมโครงการ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีการปฏิบัติงาน ร่วมมือกันปรับเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติงานระหว่างองค์กร และร่วมกันให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการประเมินผล หมายถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงาน ซึ่งการร่วมกันประเมินผลงาน และยอมรับในผลที่ถูกประเมิน

5. องค์ประกอบด้านความร่วมมือในการบันทึกข้อตกลง หมายถึง ความร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างหน่วยงาน เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีการประชุมร่วมกัน จนกระทั่งได้มีการบันทึก

จากทฤษฎีและหลักการ รวมทั้งงานวิจัยต่าง ๆ พอจะสรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนนั้น ต้องสร้างความร่วมมือและการตัดสินใจร่วมกันของประชาชนภายในชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้ครอบคลุม โดยประชาชนในชุมชน คณะกรรมการชุมชน ภาครัฐ เอกชนและผู้ประกอบการร่วมกันกำหนดแนวทางและวางกลยุทธ์ร่วมกัน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างชุมชน ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี จุดอ่อนจุดแข็ง ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของแต่ละชุมชน เพื่อเป็นการร่วมกันพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน พร้อมทั้งหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการพึ่งพาอาศัยกัน และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ประโยชน์

1. ชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ควรพัฒนาให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ โดยความร่วมมือจากคนในชุมชนและทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. ชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ควรพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

3. ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในชุมชน ห้องน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4. ควรพัฒนาการสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนมีนบุรีอุปถัมภ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.จิตตาภา บำรุงศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความ

เอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ อีกทั้งยังเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณกลุ่มผู้นำชุมชนและปราชญ์ชุมชนมินบุรีอุบลรัตน์ทุกท่านที่ให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการทำงานวิจัย ตลอดจนประชากรที่อาศัยภายในชุมชนมินบุรีอุบลรัตน์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อนึ่ง คณะผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา จนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและขอมอบความกตัญญูทดแทนคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขออภัยแต่เพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (พฤษภาคม – สิงหาคม 2554). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดลำปาง. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 9(2): 1-11.
- ณัฐภัทร แก้วรัตนภัทร์. (2562). *การกำหนดการใช้เกณฑ์ร้อยละ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มัลลิกา ยวนะเดมิย์. (2528). *การเปรียบเทียบความเที่ยงของแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าที่มีรูปแบบคำตอบแตกต่างกัน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรสุตา สุขารมณ์. (2554). *ความร่วมมือระหว่างองค์กรในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก. *แหล่งท่องเที่ยวชุมชน*. สืบค้น 2 ธันวาคม 2562, จาก <https://thaipublica.org/tag/>.
- สำนักงานเขตมินบุรี. *เขตมินบุรี*. สืบค้น 2 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.bangkok.go.th/>
- นันท์สินี มั่นเขย, สุนันท์ ธาติ, ศุภเชษฐ์ กันทะณีย์. (พฤษภาคม – สิงหาคม 2563). การออกแบบและพัฒนาส่วนต่อประสานกับผู้ใช้งานสำหรับแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ที่แนะนำการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวภายใต้โครงการเรารักเชียงใหม่ (We love Chiang Mai). *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2(2): 1-12.